

WATERSCHAP DRENTS OVERIJSSELE DELTA

2^E BESTUURSRAPPORTAGE 2021

Vastgesteld door het DB op 2 november 2021

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
Maatregelen.....	3
Financieel	5
Belastingopbrengsten	7
Investerings	8
Risico's en onzekerheden.....	9

INLEIDING

Met deze 2^e bestuursrapportage 2021 (2^e berap), over de eerste 8 maanden van dit jaar, informeren we u over de voortgang van de programmamaatregelen, de financiële stand van zaken en de risico's die aan de orde zijn. Tijdens de rapportageperiode zijn de coronabeperkingen nog steeds van invloed geweest op ons werk en zorgt de aantrekkende economie tegelijkertijd ook voor nieuwe uitdagingen (schaarste en oplopende prijzen).

Deze berap bieden wij u in de vorm van een rapport met een tweetal bijlagen aan. In het rapport wordt zowel de nadruk gelegd op de ontwikkeling van de maatregelen als op de besteding van de begrotingsbudgetten. In de eerste bijlage is een overzicht opgenomen van de maatregelen die een vertraging hebben opgelopen (met een nadere toelichting). De tweede bijlage bevat de stand van zaken van de investeringsprojecten (mijlpalen).

MAATREGELLEN

Met het opstellen van de begroting 2021 is een eerste stap gezet in doelsturing. Aan de hand van de doelenboom voeren wij diverse maatregelen uit. De voortgang van deze maatregelen uit de programmabegroting zijn via het stoplichtmodel uitgevraagd. De volgende grafiek geeft de uitkomsten weer. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Maatregel is uitgevoerd of loopt volgens schema

Maatregel loopt achter op schema of dat is de verwachting

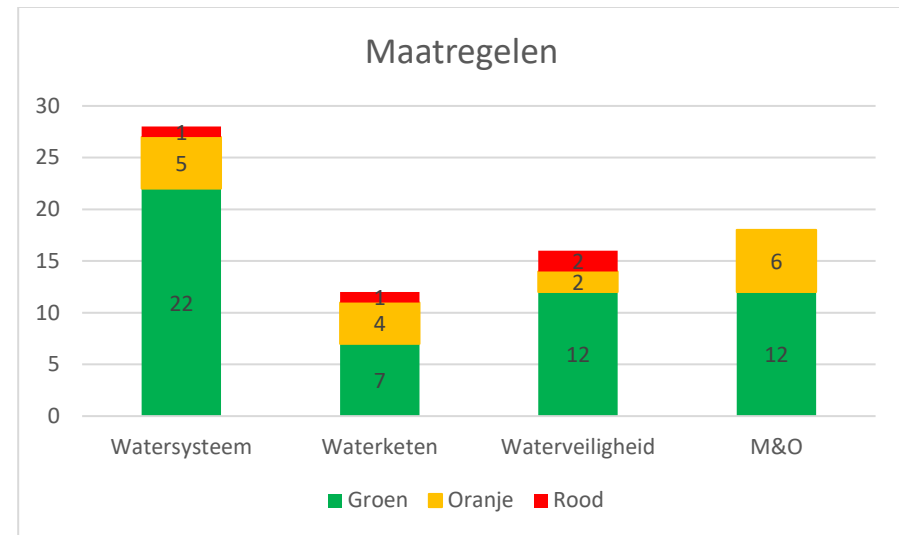
Maatregel wordt naar verwachting niet gerealiseerd dit jaar

Totaalbeeld

Van de 74 maatregelen scoren er 53 groen, 17 oranje en 4 rood. Hiermee wordt naar verwachting ruim 71% van de maatregelen in 2021 gerealiseerd. Dat

percentage ligt iets lager t.o.v. de 1^e berap (77%). Per programma is een toelichting op de afwijkingen opgenomen. In de bijlage zijn alle maatregelen opgenomen die naar de stand van september oranje en rood scoren.

Programma Watersysteem

Van de 28 maatregelen lopen er 22 goed op schema, 5 zijn vertraagd en 1 wordt dit jaar niet gerealiseerd. Binnen het thema 'Voldoende Water' zijn vertragingen van maatregelen gemeld, die te maken hebben met het 'veenweidetraject', de actualisatie van de NBW-opgave en de waterverdeling Noord Nederland. Het realiseren van de toetsingsmethodiek voor GGOR zal doorschuiven naar 2022. Voor 'Schoon Water' vergt de uitvoering van de KRW-maatregelen de nodige extra aandacht.

Voldoende

Als gevolg van vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning van het 'veenweidetraject' is gekozen om het actualiseren van de peilbesluiten te

temporiseren. Ook de realisatie van de NBW-opgave verloopt mede vanwege het ‘veenweidetraject’, maar ook door enige vertraging van de actualisatie van de NBW-opgave (noord), niet volledig conform schema. Voor de afspraken over de waterverdeling Noord Nederland is op enkele punten nog een nadere uitwerking nodig, voordat het nieuwe kaderdocument definitief vastgesteld kan worden door de betrokken 17 partijen.

Schoon

Wat betreft het thema ‘Schoon Water’ binnen het programma watersysteem valt op dat hier voor de uitvoering van de KRW-opgave (WOM) vertraging is opgetreden als gevolg van personele onderbezetting, deels ook veroorzaakt door COVID-19.

Resumé

Vertraging in het WOM-programma kan consequenties hebben voor de tijdige realisatie van de NBW-opgave, KRW-opgave en de actualisatie van de peilbesluiten. Hierover is het AB reeds geïnformeerd in de Deltabijeenkomst van 13 april 2021 en er is in de begrotingsbrief 2022 hiervoor een koerswijziging opgenomen als kader voor de begroting 2022. De overige vertragingen hebben geen directe gevolgen voor het realiseren van onze doelen.

Programma Waterketen

In de begroting 2021 staan 12 maatregelen voor het programma waterketen. Hiervan liggen 7 maatregelen op schema, 4 maatregelen lopen achter op schema en 1 maatregel wordt verschoven naar 2022.

Op drie maatregelen die vertraging oplopen is reeds in de 1^e berap een toelichting gegeven (OAS-en Meppel en Dieverbrug, assetmanagementplan rwzi’s en informatieveiligheid van de procesautomatisering).

De maatregel “actief accountmanagement met oog voor goede samenwerking in kader van het afvalwater van grote bedrijven” zal volgend jaar worden uitgevoerd.

Dit heeft te maken met een actuele casus van een groot bedrijf, die maakt dat de beschikbare capaciteit binnen onze organisatie daarop moet worden ingezet.

Programma Waterveiligheid

De maatregelen op het gebied van het beheer van de waterkeringen lopen volgens planning. We zien een afname van het aantal vangsten van muskusratten in het afgelopen half jaar. Als deze ontwikkeling zich voortzet, verwachten we de prestatie te halen. De waterveiligheidsrapportage van 2020 wordt binnenkort aan u aangeboden.

Voor de wettelijke beoordeling is er enige vertraging ontstaan waardoor de verwachting is dat de maatregel om 3 normtrajecten te beoordelen in 2021 volgens het Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium (WBI) niet gehaald gaat worden. Deze vertraging heeft echter geen effect op het doel om in 2022 alle normtrajecten beoordeeld te hebben, zodat de minister in 2023 het landelijke beeld aan de Eerste en Tweede kamer kan rapporteren. De beoordeling zelf, het inhoudelijke werk binnen WDODelta, wordt naar verwachting wel uitgevoerd in 2021. Alleen het proces om tot een definitief oordeel te komen met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de daarna volgende bestuurscyclus voor de beoordeling niet. Dit schuift dus over de jaargrens heen. Deze vertraging komt door de lange doorlooptijd om tot een definitief oordeel te komen met ILT of doordat derden nog een deel van de inhoudelijke beoordeling moeten aanleveren voordat een definitief oordeel gegeven kan worden.

Voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) verlopen bijna alle projecten volgens planning, behalve IJsselwerken Zwolle (Zwolle-Olst). Zoals in de vorige berap gemeld, loopt het opstellen van het voorontwerp vertraging op vanwege COVID-19 en de gewijzigde planning na de aanbesteding. Mogelijk dat een deel van de vertraging in de realisatiefase kan worden ingelopen. De kredietaanvraag voor de planuitwerking voor IJsselwerken Zwolle verschuift naar begin 2022.

De voortgang van de maatregelen die geprogrammeerd staan voor strategische-, tactische- en innovatieve onderwerpen is positiever ten opzichte van de vorige berap. De onderzoeksagenda verloopt zo goed als volgens planning en op dit moment is een subsidieaanvraag in voorbereiding voor het doen van opbarstproeven bij de IJsseldijk Kampen bij het HWBP. Opbarsten is een onderdeel van het faalmechanisme piping, namelijk het opbarsten van de deklaag binnendijks door grondwaterstroming. De IJsseldijk wordt verwijderd voor het functioneren van het Reevediep. Dit is daarmee een ideale kans om onderzoek te doen aan een bestaande kering in ons beheergebied. Strategische onderwerpen zoals het verkennen van integrale strategieën om te komen tot de vereiste bescherming en het verkennen van de communicatie over meerlaagsveiligheid hebben vanwege personele onderbezetting enige vertraging opgelopen. Het laatste kwartaal van 2021 wordt ingezet om te onderzoeken hoe deze maatregelen voor de komende periode zo goed mogelijk ingevuld kunnen worden.

Programma Maatschappij en organisatie

Veel maatregelen lopen bij het programma M&O op koers, zoals Duurzaam Doen, Omgevingswet, crisisbeheersing, educatie en digitale transformatie. Een aantal maatregelen zijn vertraagd: dit geldt voor de dashboards energiebesparing, assetmanagement en informatieveiligheid. Deze maatregelen zullen naar verwachting nog wel in 2021 gerealiseerd worden. Ten aanzien van de beoogde maatregelen internationaal geldt nog steeds dat door COVID-19 reisbeperkingen er minder kan worden gerealiseerd. Ook is uitvoering van de fondsenwerving nog niet gerealiseerd in afwachting van nadere besluitvorming over mogelijke uitbreiding van formatie van het subsidieteam. Ten aanzien van erfgoed zijn een deel van de maatregelen gerealiseerd, waarbij afhankelijk van besluitvorming over voortzetting in 2022 de overige maatregelen alsnog afgerond zullen worden.

Met betrekking tot klimaatadaptatie kunnen we melden dat we, zoals voorgenomen, met gerichte communicatie het waterbewustzijn bij inwoners, bedrijven en gemeenten vergroten. We hebben best grote stappen gezet en bewoners en bedrijven geënthousiasmeerd. Onze aanpak heeft de provincies

Drenthe en Overijssel over de streep getrokken om onze financiële bijdrage aan effectieve lokale initiatieven zo goed als te verdubbelen.

FINANCIEEL

Prognose

In deze 2e berap verwachten wij een positief saldo van € 6,0 mln. t.o.v. de begroting. Bijna de helft van dit voordeel betreft de hogere belastingopbrengsten à € 2,7 mln., zijnde 45%. Het andere deel wordt mede veroorzaakt door de effecten van COVID-19: materialen en personeel (zowel vast als inhuur) zijn moeilijker te verkrijgen zodat er vertraging in de uitvoering is ontstaan en budgetten niet besteed kunnen worden.

In de 1e berap werd nog uitgegaan van een voordeel van € 0,4 mln. t.o.v. de begroting.

Belastingopbrengsten

De prognose per einde belastingjaar 2021 ligt € 1,1 mln. hoger t.o.v. de begroting: € 0,5 miljoen voordeel Zuiveringsheffing en € 0,6 mln. voordeel Watersysteemheffing. In de 1^e berap werd een nadeel verwacht van bijna € 0,9 mln.: € 1 mln. nadeel zuiveringsheffing en € 0,1 mln. voordeel watersysteemheffing.

Voor het belastingjaar 2020 komt de prognose in totaal € 1,2 mln. hoger uit t.o.v. de inschatting bij de jaarstukken 2020: € 1,0 mln. voordeel Zuiveringsheffing en € 0,2 mln. voordeel Watersysteemheffing.

Voor de oudere belastingjaren wordt een voordeel verwacht van € 0,4 mln.

Per saldo verwachten we na afronding van de verschillen zo'n € 2,7 mln. meer opbrengsten dan geraamd in de begroting en € 3,4 mln. meer t.o.v. de 1^e berap.

Samengevat (t.o.v. de jaarstukken 2020 en de begroting 2021):

X 1.000	2020	2021	Totaal
Zuiveringsheffing	+ € 1.019	+ € 475	€ 1.494
Watersysteemheffing	+ € 165	+ € 622	€ 787
Oudere jaren			€ 400
VOORDEEL			€ 2.681

Een nadere onderbouwing is opgenomen in het hoofdstuk Belastingopbrengsten.

Goederen en diensten

De afwijkingen per programma (inclusief onvoorzien en rente) leveren samen € 3,7 mln. voordeel op t.o.v. de begroting. Het gaat onder andere om de volgende afwijkingen naast de in de 1^e berap reeds benoemde afwijkingen:

programma Watersysteem

- lagere kosten inzet externe bureaus € 0,3 mln.;
- beschikbaar maar nog niet besteed budget Klimaat Actief! € 0,2 mln.;
- de kans is reëel aanwezig dat we geld overhouden doordat bepaald werk en/of leveringen van materialen niet tijdig worden gerealiseerd (totaal € 0,6 mln.). Dit komt doordat de markt niet tijdig kan leveren (goederen en diensten / capaciteit) en/of doordat wij onvoldoende capaciteit beschikbaar hebben om werk tijdig weg te kunnen zetten. Dit heeft geen impact op de doelen, aangezien de meeste werkzaamheden begin 2022 uitgevoerd worden. Wel kan dit tot een eventuele overschrijding in 2022 leiden.

programma Waterketen

- vertraging in de uitvoering van de OAS-studies € 0,1 mln.

programma Waterveiligheid

- diverse lagere uitgaven à € 0,3 mln. (o.a. voor materialen en muskusrattenbestrijding).

programma Maatschappij en Organisatie

- hogere mobiliteitskosten € 0,3 mln.;
- hogere verzekeringskosten en motorrijtuigenbelasting € 0,1 mln.;
- lagere voorlichtings- en representatiekosten € 0,1 mln.;
- minder inhuur e.d. € 0,8 mln.;
- minder onderhoud hardware i.v.m. vervanging € 0,1 mln.

Dividend

De NWB Bank heeft in 2020 opnieuw meer dan € 10 miljard aan financiering verstrekt aan de Nederlandse publieke sector. Klanten gebruiken deze financiering onder andere om te verduurzamen en om de financiële gevolgen van de COVID-19-pandemie, en de daarmee samenhangende maatregelen, op te vangen. De totale kredietverlening bedroeg € 10,3 miljard, een fractie meer dan de € 10,2 miljard in 2019. De nettowinst is mede dankzij het hoge financieringsvolume en hoger renteresultaat op goed niveau gebleven en uitgekomen op € 80,5 miljoen (2019: € 94,5 mln. De bank heeft het voornemen € 45 mln. aan dividend uit te betalen over 2020 (2019: € 55 mln.). Dat betekent voor ons waterschap € 0,4 mln. minder dividend dan in de begroting geraamd.

Totaaloverzicht baten en lasten 2021:

bedragen * € 1 miljoen	Begroting	Berap I	Berap I & II
Lasten	-129,4	-128,3	-125,9
Onvoorzien	-0,2	-0,2	-
Baten	<u>124,3</u>	<u>123,6</u>	<u>126,6</u>
Saldo (benodigde mutatie reserves)	-5,3	-4,9	0,7
Voordeel t.o.v. begroting	n.v.t.	0,4	6,0

Onderstaande tabel geeft de uitkomsten per onderdeel weer (1^e en 2^e berap en totaal t.o.v. de begroting):

Onderdeel * € 1 miljoen	Berap I	Berap II	Totaal
Watersysteem	0,4	1,1	1,5
Waterketen	0,3	0,2	0,5
Waterveiligheid	-0,2	0,3	0,1
M&O	0,6	0,8	1,4
Dividend	0	-0,4	-0,4
Onvoorzien	0	0,2	0,2
Belastingopbrengsten	-0,7	3,4	2,7
Totaal	0,4	5,6	6,0

BELASTINGOPBRENGSTEN

Zuiveringsheffing

In de Jaarstukken 2020 waren de voortekenen door de corona en de diverse lockdown periodes zodanig dat er naar ieders inschatting een lagere opbrengst voor de zuiveringsheffing werd verwacht. In samenspraak met de accountant van GBLT is bepaald hoeveel van de reeds opgelegde aanslagen naar beneden bijgesteld zou moeten worden. Dit verwachte effect is ook doorgetrokken naar de prognose 2021. Zodoende hebben we in de 1^e berap 2021 de belastingopbrengst naar beneden bijgesteld.

Rond de zomer ontving GBLT de verbruiksgegevens van de waterleidingmaatschappijen en andere meetgegevens. Daaruit ontstond echter een geheel ander beeld. Uiteraard zijn er bedrijfstakken in ons waterschapsgebied die door de lockdown periodes veel minder water verbruikt hebben (per saldo nog wel een hoger verbruik dan eerder werd ingeschat), maar die wogen niet op tegen de bedrijfstakken die enorm geprofiteerd hebben (m.n. aanlevering supermarkten). Als we al met al de balans opmaken dan zien we voor 2020 een veel gunstiger beeld ontstaan. GBLT heeft deze prognose/uitkomst in afstemming met de financiële mensen van de aangesloten waterschappen ook doorgetrokken naar 2021. Uiteraard bevat deze prognose nog altijd onzekerheden, omdat in de cijfers van het ingenomen water in 2020 de COVID-19 effecten voor ongeveer 50% zijn verdisconteerd.

Watersysteemheffing

De totale opbrengst voor watersysteemheffing gebouwd, zowel woningen als niet-woningen, valt hoger uit dan begroot omdat de waardeontwikkeling van de woningen gemiddeld hoger is uitgevallen dan werd ingeschat (7,3% t.o.v. 6,8%).

Oninbaar

Ten aanzien van de oninbaarheid verwachten we, vooral op termijn, een toename door faillissementen. Het effect van faillissementen is tot nu toe beperkt gebleven, maar met het wegvallen van de overheidssteun is het risico reëel dat de oninbaarheid toeneemt. Bij alle belastingjaren is rekening gehouden met 10% extra oninbaarheid. De uiteindelijke effecten van zowel oninbaar als kwijtschelding worden financieel verwerkt in de Jaarrekening.

INVESTERINGEN

Extra krediet

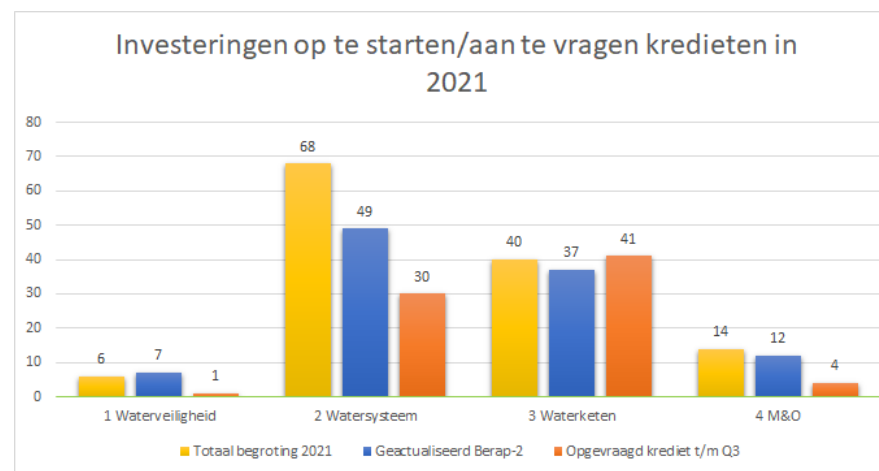
Binnen het totale WOM programma spelen een aantal financiële wijzigingen:

- indexatie en de vorig jaar aangepaste werkwijze is ten onrechte niet verwerkt (extra benodigd krediet €180.000);
- herprogrammering van enkele investeringen welke verwerkt worden in de begroting 2022;
- aantal besparingen welke verwerkt worden in de begroting 2022.

Stand van zaken

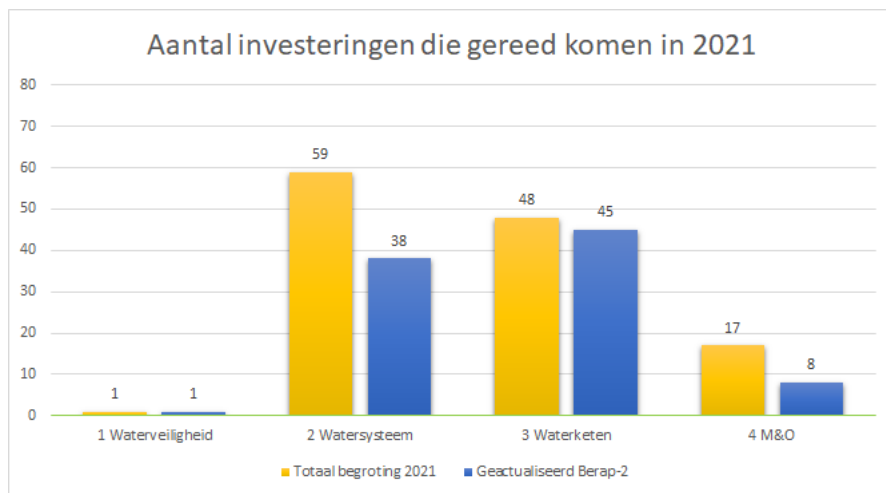
Het beeld over de voortgang van de investeringsportefeuille wordt zichtbaar gemaakt door een overzicht waarin de voorgenomen investeringen worden betrokken. Voorgenomen investeringen zijn als verwachte besteding in de begroting opgenomen, zonder dat er ten tijde van het opstellen van de begroting een krediet was aangevraagd. Deze investeringen hebben een substantiële invloed op de omvang van de toekomstige kapitaallasten.

Uit de in het gepresenteerde mijlpalen blijkt dat er, op het moment van deze rapportage, in beperkte mate vertraging wordt verwacht. Bij het interpreteren van de informatie dient men zich bewust te zijn van de onzekerheden als gevolg van de coronacrisis.

Label/programma	1 Waterveiligheid	2 Watersysteem	3 Waterketen	4 M&O	Totaal
Totaal begroting 2021	6	68	40	14	128
Geactualiseerd Berap-2	7	49	37	12	105
Mutaties t.o.v. begroting 2021	-1	19	3	2	23
Opgevraagd krediet t/m Q3	1	30	41	4	76

Er wordt verwacht dat er per saldo 23 kredieten minder worden aangevraagd in 2021 dan de 128 die zijn begroot. Als we kijken naar de verdeling van afwijkingen over investeringsrubrieken, zien we dat er zich vooral afwijkingen voordoen bij de WOM programmering. Dit is het gevolg van noodzakelijke herprogrammering om de uitvoering van de WOM binnen de kaders van tijd en geld plaats te laten vinden richting 2027.

Label/programma	1 Waterveiligheid	2 Watersysteem	3 Waterketen	4 M&O	Totaal
Totaal begroting 2021	1	59	48	17	125
Geactualiseerd Berap-2	1	38	45	8	92
Mutaties t.o.v. begroting 2021	0	21	3	9	33

Per saldo wordt verwacht dat het aantal gereedmeldingen van investeringen zal dalen met 33 ten opzichte van het begrote aantal van 125. Dit is met name het gevolg van projecten die zijn doorgeschoven naar 2022.

Voor verdere toelichting van de mutaties van de mijlpalen van de investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Wij signaleren op dit moment de volgende risico's voor ons waterschap:

Impact COVID-19 op bedrijfsvoering WDODelta

Nog steeds beheerst het coronavirus ons dagelijks leven. WDODelta heeft tot eind september zoveel mogelijk vanuit huis gewerkt, het grootste gedeelte van het reguliere werk buiten loopt door en we laten de gebiedsprocessen ook zoveel

mogelijk doorgaan. We zien wel dat externe stakeholders projecten tijdelijk stil leggen. Dit heeft uiteraard gevolgen voor onze bedrijfsvoering. We merken dat het ontbreken aan fysiek overleg leidt tot ruis over de samenhang van de onderwerpen. Hierdoor ontstaan er onduidelijkheden, is er extra tijd nodig om dit te herstellen en dat werkt nogal eens vertragend op het behalen van de doelen.

Economische ontwikkelingen

Vanwege de sterk groeiende economie (toename van de vraag) krijgen we meer en meer te maken met oplopende prijzen (o.a. energie) en langere levertijden. In combinatie met een krappe arbeidsmarkt lukt het daarnaast niet om alle opdrachten tijdig weg te zetten. Dit alles kan tot een vertraging leiden in de uitvoer van de maatregelen en tot overschrijding van sommige budgetten.

Geactiveerde personeelskosten

De kosten van personeel drukken op investeringsprojecten voor zover de projecten doorgang vinden. We hebben op dit moment onvoldoende zicht op de realisatie van de begrote activeringsuren. Dit vergt nadere studie. Bij de jaarrekening 2021 zullen wij de uiteindelijke effecten in beeld brengen.

Bedrijvigheid

Faillissementen en stakingen van bedrijfsactiviteiten nu de ondersteuning vanuit het Rijk is beëindigd kunnen een effect hebben op de oninbaarheid van belastingen en op de omvang van het belastingareaal.

Werving personeel

We zien op meerdere plekken in de organisatie capaciteitsproblemen ontstaan, doordat het steeds lastiger is om goed gekwalificeerd personeel te werven. Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt. De verwachting is dat wij hier structureel mee hebben te maken als waterschap. We onderkennen dat dit een grote zorg is, welke in de komende tijd de nodige aandacht zal vergen.

Werkdruk is hoog

Mede als gevolg van de hiervoor geschetste capaciteitsproblemen is de werkdruk hoog en zijn bepaalde onderdelen van de organisatie kwetsbaar. Zo maken recente ontwikkelingen rond waterketen duidelijk dat hierdoor de druk op bepaalde medewerkers die werkzaam zijn in de waterketen te groot wordt en prioritering van werkzaamheden onvermijdelijk is.

Nieuw financieel systeem

De implementatie van het nieuwe financiële systeem is inmiddels overgegaan van project- naar de beheerstatus. Dat neemt niet weg dat er nog diverse processen (onder meer op het vlak van de projectenmodule) nader uitgelijnd moeten worden en zaken (door)ontwikkeld moeten worden de komende tijd. Op basis van een plan van aanpak werkt de organisatie samen met de softwareleverancier momenteel aan het afhandelen van deze openstaande rest- en ontwikkelpunten.

Koepelvrijstelling (BTW)

Vanwege de opdracht aan de laboratoria m.b.t. de analyse van de COVID-19 monsters wordt de drempel van maximaal 20 % opdrachten aan derden mogelijk overschreden. Dat zou kunnen betekenen dat er voortaan BTW berekend moet worden over de opdrachten die door Aqualysis uitgevoerd worden. Op landelijk niveau vindt hier afstemming over plaats, waarvan de uitkomst nog ongewis is.

CE-markering

We hebben geconstateerd dat de CE-markering van onze materialen niet op alle terreinen op orde is. Dit zullen we nader in beeld brengen en u hier vervolgens met een separaat bestuursvoorstel over informeren.